

Komentar in karta: 1/117 SLA V627 'sestrična'

Tjaša Jakop

1. Gradivo

Za pomen 'hči strica ali tete', knj. *sestrična* (*i*), v večini narečij prevladuje leksem *sestrična* (v T401 z oznako novejše); drugi pogosti leksemi so še *strnična* in *sestrana* (v T378 z oznako starejše). Nekateri leksemi so enkratnice, drugi so zemljepisno ozko omejeni, npr. *sestranica* (v T401 z oznako starejše), *bratrančinja*, *bratranka*. Poleg izvorsnoslovenskih leksemov so zlasti v narečjih, ki so v stiku s sosednjimi jeziki, pogosta tudi prevzeta poimenovanja, npr. *kužina*, *zermana*.

Razlikovanje *sestrična* in *bratranka* oz. *bratrančka* poznata koroška in štajerska narečna skupina (gl. še V626): prvotno razlikovanje *sestrična* s pomenom 'sestrina hči, nečakinja' in *bratranka* oz. *bratrančka* s pomenom 'bratova hči, nečakinja' je v večini teh govorov prešlo v razlikovanje *sestrična* 'sestrična po mami' : *bratranka* oz. *bratrančka* 'sestrična po očetu'. Areala tega pojava ni mogoče natančno določiti, ker vprašalnica za SLA tovrstnega razlikovanja ni predvidela, zato je lahko tudi v točkah, kjer razlikovanje obstaja, zapisan le en leksem, tj. *sestrična*.

2. Morfološka analiza

(*ta*) *mala sestra* < **(t-) mal-a-j-a sestr-a* ← (**ta/*t_ʷ/*t_ʃ/*t_ɛ* 'ta') + **mal-_ʷ* 'majhen' + **sestr-a* 'sestra'

sestrična < **sestr-ič-b-na*

sestrička < **sestr-ič-_ʷk-a*

sestrana < **sestr-an-a*

sestranica < **sestr-an-ic-a*

sestrinka < **sestr-in-_ʷk-a*

sestrič < **sestr-ič-_ʷ*

strnična < **str_ʷj-_ʷn-ič-_ʷn-a* ← **str_ʷj-_ʷn-ic-a* ← **str_ʷj-_ʷn-a* 'strina' ← **str_ʷj-_ʷ* 'stric'

strnička < **str_ʷj-_ʷn-ič-_ʷk-a* ← **str_ʷj-_ʷn-ic-a*

bratrana < **bratr-an-a* ← **bratr-an-_ʷ* ← **bratr-_ʷ* 'brat'

bratranka < **bratr-an-_ʷk-a*

bratrančka < **bratr-an-_ʷč-_ʷk-a* ← **bratr-an-_ʷc-_ʷ*

bratrančinja < **bratr-an-_ʷč-i_n-a* ← **bratr-an-_ʷc-_ʷ* (*Č* → *c* v T033)

kužina < **(kužin)-a* ← furl. *cusine*, ben. it. *cusina*

kusena < **(kusen)-a* ← nem. *Kusine/Cousine*

zErmana < **(zerman)-a* ← furl., ben. it. *zermana* 'sestrična' (*E* → *u* v T121)

3. Posebnosti kartiranja

Kot enkratnici sta kartirana leksema *kusena* v T005 in opis *mlajši* v T405.

Kot enkratnica s *sestr-* je kartiran leksem *sestrinka* v T385.

Kot enkratnica z *bratr-* je kartiran leksem *bratrana* v T030.

Kot tretji odgovor v posamezni točki sta z znakom za komentar kartirana leksem *strnička* v T129 in enkratnica *sestrič* v T360.

Kot nerelevantna sta kartirana odgovora *vsak svoje (sestre ali brata)* v T166 in *vsaka svoje (sva si)* v T168.

4. Uporabljena dodatna literatura

Hradil 1996; Jakop 2007, 2011; Lekše 1893; Ravnik 1996; SEL

5. Primerjaj

SLA: V621 'sestra' (1/151), V626 'bratranec' (1/116); OLA: 1883 'stričeva hči po materini strani', 1885 'stričeva hči po očetovi strani'; ALE: 476; SDLA-SI: /; ALI: 1453; ASLEF: 2122; HJA: 482